

ЖЕНСКИ СВЕТ.

ЛИСТ ДОБРОТВОРНИХ ЗАДРУГА СРПКИЊА.

ИЗЛАЗИ:

сваког 1. дана у месецу на целом табаку.

Цена је годишње 1 фор.; за Србију 2¹/₂ дин.

Рукописи и претплата шаљу се на уредништво.

НАДЕЖДА.

(ШИЛЕР.)

Хај, много збори, много човек сања
О будућој златној зори.

Гле! како смело и поамно јури,
Да будућност лепшу створи.

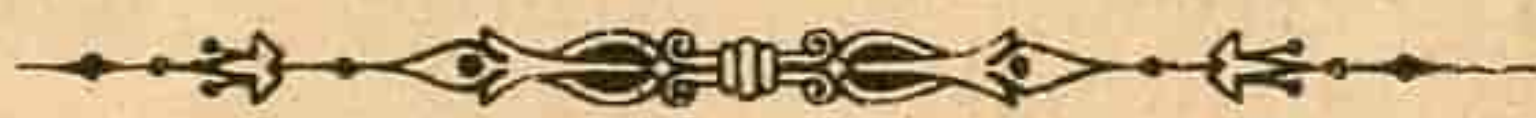
Свет овај стари, па се опет млади,
Ал' човек ипак све живи у нади.

Та надежда га прати, кад се роди,
Безбрижног дечка надежда облеће,
Младића мами чаролијом својом,

Са седим старцем угинути неће.
Јер кад се старцу хладна смрт прикраде,
Још и на гробу сади цветак наде. —

Није то лудост ласкава и пушта,
Нити је чедо ума болесног.
Из срца нашег чују с' громке речи:
За нешто боље створио нас Бог!
А што нам зборе унутрашњи гласи,
Не вара душу, коју нада краси.

Станко.

РЕД У КУЋИ.

Маћи ће се сила газдарица, па и газда, који по читав дан раде и не дижу главе с посла, а кад завирите у кућу, а оно није нигди ништа свршено и не стоји ни једна ствар у реду, као што би ваљало; а то долази отуда, што многе не уму да одрже реда ни у послу ни у радњи својој, па се збуне и проведу дане и недеље, а не сврше ни једно као што ваља.

Има много домаћица, које знају да распореде посао свој, што имају да уреде једнога дана или једне недеље и почну лепо да раде један посао, ал у самој радњи тој сете се, да имају да ураде тога дана један други посао, па оставе онај одпочети посао и пређу на тај други и у сред тог другог посла искрсне какав трећи, а оне оставе и овај недовршен па узму трећи и онда и четврти, а ни један не довршују, те се онда враћају поново на први; али, сад иде овај већ теже и без воље. Тако вам те домаћице шврљају по читав дан овамо и онамо све у неком по-

слу, а не видиш ништа свршено; одпочела је много, а није ни једно довршила ни склонила, па стоји по кући вашар.

Исто тако има и газда, који навале на посао тако, као да ће га појести и да ће за један час створити чудо, а кад оно погледите за њим, а ви не знате крсна имена; оно почето, оно начето, а ништа свршено.

Све то долази отуда, што у послу и у радњи нема реда. Ред држи свет, вели наша пословица, па где тога нема, не може бити ни напредка. Без реда иде све натрашке, све пропада. У свачему мора бити реда, где ваља што да се сврши: реда у раду, у занату и у алату. Ако вам није при руци алат или справа, којом радите, него морате посао да оставите и да тражите ово ил оно, ту вам пропада сила времена, а како Енглези кажу, време је новац, време је злато. И оно је зло, кад се алат не држи уредно, па се тако још више издангуби, док се носи да се оправи и удеси.

У којој кући видите, да се ђубре расипа по целој авлији и где видите разбачене справе и алате по сви буџаци, или да леже онде, где се радило, па их киша бије и рђа једе, или нађете једно парче овде, друго онде, а није склоњено и остављено свако на своје место тако, да га у свако доба можеш наћи, или није удешено, да га можеш одмах употребити, ни оправљено, да се мож' њиме послужити кад ти треба, него по читаве сате тражиш док нађеш: ту је у кући зло, ту нема ни газде ни газдарице, а за мало, па неће бити ни куће; то су — пропалице.

Ред у раду и алату врло је важна ствар у кући, а особито у економа (земљеделца). Уредан и ваљан газда и газдарица ваља да ураде сваки свој посао у своје време и да га сврше по одређеном начину, јер и онако се догађа често, да не може да се сврши сваки посао по жељи нашој, те морамо нешто и преко реда да урадимо, јер време и непогода не да нас спречи други који изненадни посао; па ко и оно ради без реда, што може и не обави по одређеном и у напред промишљеном начину, а он се заплете, па онда и мање и горе уради и сам себи штету прави.

Има кућа са чудним редом: има их таквих, где је довољно и чељади и деце, да могу све своје послове сами и лако посвршивати, без туђе помоћи, само кад се посао лепо разреди; али, ту је баш и зло. Неразуман газда и газдарица не уму да разреде посао, па да се лако један по један уради, него чим се мало нагомила, а они погоде уз своје чељади надничаре, па сврше у брзо за дан за два, а после му седи бадава сва чељад и троши и једе, и као што бива по виноградима и салашима, да оне слуге и виноградије (цудари и винцелири) иду о газдином хлебу другима у наднице, па што заслуже, то опет себи у џеп међу. Таке газде и газдарице морају пропасти.

Истина, држање реда у кући, не дође само од себе, нити се може тек шалећи научити, нити се из оваке кратке опомене и белешке може схватити; то се учи најбоље пажњом и разумним радом и то, тек кроз више година. А ко и остари, па не научи реда, томе нема помоћи, таки ће разрушити и упропастити и оно, што су прадеди стекли и утврдили. — Ред се учи још за младости и то најбоље у практичном животу и раду, синови од уредних отаца, а кћери од добрих и ваљаних матера — газдарица.

Има у новије доба још једна околност, која знатно подупире и потпомаже добар ред у кући и напредан смер у газдалуку економском, у занатима и трговини, а то је вођење књига и рачуна о раду и добру своме. Напредније и образованије газде и газдарице воде књиге не само о томе, шта приме и на што издају, него о сваком комаду земље и сваком марвинчету колико троши и колико користи доноси, па тако зна, и шта му која земља и која храна и која марва носи, па према томе удешава свој газдалук за будуће. Што више привређује, тог се више и држи и тако зна, напредује ли, или је ударио назад.

Трговац и бољи и напреднији занатлија, који ради свој занат у већем, морају већ по самом грађанском закону да закључе своје књиге и рачуне на крају сваке године, што се каже, да праве биланцију, па да виде, у колико им је порастао приход или расход, те да се знају равнати; па зашто не би то чинио сваки газда, па и газдарица, јер само тако могу загледати у своју прошлост, па и своју будућност, кад знају где лежи узрок њиховој срећи ил несрећи, њиховом напретку, ил назатку, па да се онда према томе равнају.

Сваки је своје среће ковач, а у реду кућевном може се највише среће сковати.

—Н.

ПОСТЕЉЕ ОД ПЕРЈА.

Код нас се праве постеље (јастуци, дуње, перине) највише од перја, а ретко где и од овчије вуне и памука. Таке постеље нису здраве, јер се у њ упари те-

ло и глава, па онда за час назебе онако разгрејан човек. Но осим тога нису ове постеље ни за то добре, што се у њима дуго задржава отров од болесника, кад

у њима леже, јер перје, па и вуна и памук упију отров па не пуштају тако лако. Најопасније су оваке постеље у време какве рѣдње; па за то, кад не можемо набављати постеље од коњске струње (Rosshaar), које су здравије и боље, а нећемо да лежимо на слами, а оно ваља да знамо бар, како ћемо се сачувати од зарази и отрова, која се увуку у оваке постеље.

У перјаној постељи, у којој је лежао болесник од какве тешке и опасне болести, особито у време какве рѣдње, па ако је и оздравио, не ваља нико да лежи и спава на такој постељи, док се из ње не истера и не утамани онај кухњи задах и отров, јер има примера, да су такве постеље, после болесника, остале и лежале годинама недирнуте, па кад је на њима неко први пут легао, а он се заразио и поболоо од оне болести, коју је имао болесник, што је на њима пре више година лежао. Најопаснији су отрови од помора, а ти се баш најјаче и упију.

Бездушно би било, кад би се такве постеље, или оно перје продавало или поклањало, на којим је такав болесник ле-

жао, него их ваља прво очистити, а то бива тако, кад се оставе таки јастуци или перине да висе по више недеља на слободном ваздуху и на сунцу тако, да са свију страна допире на њих сунце и ваздух. Осим тога ваља и да се шипкају често оваке постеље, јер се тим начином лакше отресе и истера отров онај.

Гостионичари купују највише оваке постеље, јер су јевтине, а друго, тамо и доспевају људи од свакојаке болести, а крај тога се слабо и пази на то, да се те постеље измену или на горњи начин чисте. Стога није саветно да се по гостионицама, особито у време каквих редњи, па и иначе легне на голе јастуке; изузимајући, где је човек уверен, да је постеља чиста од тога. У таким приликама најпробитачније је, да човек преко јастука пребаци своју какву огртачу, па онда да легне. На ово ваља особито да пазе они, који имају тај ружан обичај, да мање више леже потрбушке, или да загњуре лице и нос у јастуке па да онако из прве руке увлаче у себе онај отров, што се нагомилао од каквих болесника. —Н.

ОДНОШАЈ СЛОБОДЕ И РЕДА У ДРУШТВУ.

Слобода и ред: две познате речи, које валда сваки дан чујемо или изговарамо, али за њину важност слабо разбирамо. Изговарамо те свете речи као и остале; примили смо их као деца, али мисао, која се у њима скрива остаје нам за дуго тајна. И што дуже човек о њима размишља све им већу важност и поштовање одаје, док их на послетку не уврсти у ред првих покретних сила, које човечанство напред крећу и без којих не би било напретка, не би било државе, друштвеног уређења. Па кад схватимо значај тих најглавнијих покретних сила, не можемо себи да протумачимо, зашто друштво о њима тако слабо води рачуна. Колико би се неспоразумљења, свађе и трвења избегло у породичном и друштвеном животу, у црквеном и државном уређењу, кад би сваки имао чиста појма о идеји слободе и реда и одношају њихову у друштву. Деветнаести век при-

миче се крају: журимо се да не заостанемо!

Данашњи дан женски свет треба тако исто да води рачуна о друштвеном развиту као и мушки; треба женска да схвати свој положај у друштву, да схвати узвишен позив, који је *дужна* испунити као жена, као мати човечанства, *јер без ове свесити крај све своје углађености спада у средњи век.* Немој се дакле женски свете плашити и туђити од таквих чланака, који захтевају више размишљања и стрпљења него читање забавних дела. Знам, да је овај мој посао неблагодаран и да ће многе прекинути читање, али мени је доста награде, ако ми и врло мален број красних Српкиња поклони пажње и труда, јер: „Vielen gefallen ist schlimm.“

Дуго сам се колебао, док сам се отважио, да се латим тако неблагодарна посла; а још више ми бриге задаје начин разлагања тако важног и замршеног пи-

тања. Мора човек мало говорити. јер тако захтева простор листа; а с друге стране питање је тако важно и огромно, да је кратак човечији век, да се достојно справи. У споразуму са поштованим уредником решио сам се, да расправим ово питање укратко и то да узмем у обзир поглавито одношај женскиња у друштву, а осталих друштвених одношаја да се само дотакнем.

Распоредио сам дакле овако: 1. општа разлагања. 2. борба слободе и реда у породици; 3. борба слободе и реда у друштвеном животу. 4. борба слободе и реда у цркви; 5. борба слободе и реда у држави. 6. завршна реч.

I.

Као што не знамо протумачити појаве у природи, кад не знамо основне законе природне, тако исто не можемо разумети друштвени развитак, ако се не упознамо са основним начелом друштвеног живота. Основно начело морамо тражити са великим трудом и истрајношћу, а кад га нађемо, онда ћемо на том чврстом темељу назидати целу друштвену зграду; државу и делове јој, породицу, друштво и цркву. Морамо тражити тако начело, које је вечито, које не може никаква сила порушити, које је сушта *истина*, јер лажна начела могу нас својим лажним сјајем за тренут заслепити, али кад-тад морамо увидети, да смо на кривом путу.

Кад проучимо историју књижевности философског права видићемо са свим јасно ту једну тежњу, да се пронађе истинито, вечито основно начело, које мора важити за сва времена, да се одреде закони по којима се човечанство развија. Па какав успех видимо?

Лакше је проучавати мртву природу него друштво; зато и видимо, да су природне науке већ у велико цветале; а социјалне науке биле у зачетку. Грчки философи су први почетници на овом пољу; они су ударили темељ, њима припада највећа заслуга. Оданде извире данашња наука и данашња цивилизација; и ми као да гледамо, како извор постаје потоком, поток реком, река грдосијом, коју човечје

око, човечији ограничени ум није кадар прегледати

Као све на свету, тако и та наука није могла одма бити потпуна; као све на свету, тако је и та наука потчињена законима природног развитка, јер сва наука извире из разума, а сам разум покорав се законима природног развитка. Другчије види, чује, осећа дете него човек, ма да су око, уво и остала чула увек једна иста т. ј. не гледамо оком већ разумом. Човечанство у детињству свом другим очима је гледало, него човечанство деветнаестог века. Зато не смемо бити неблагодарни спрема оне деце, која су пре нас људи живела и мудровала. Од оно доба прохујало је три хиљаде година и за то време прешла је та наука разне степене свога развитка. Основно начело истраживали су философи-правници и налазили час у идеји слободе, час у идеји реда; час су тражили извор у човечјој природи, час у разуму или ван човека.

Па шта нам преостаје ако оћемо да нађемо основно начело? Да продужимо започету мисао прошлих векова. да пођемо већ у напред одређеним правцем док не дођемо до истине. Узећемо у помоћ досадање размишљање о друштву и друштвеним одношајима, узећемо у помоћ историју, логику, разум, вољу и све душевне силе наше, *да бар назремо истину, ако је и нисмо кадри наћи.*

Резултат досадањег размишљања је овај: до Канта тражили су основно начело у природи човечјој; но како је сваки на свој начин тумачио природу људску, било је и разних школа. Овим се путем није дошло до истине. Долази Кант и проповеда: да разум сам из самог себе ствара основно начело: одређује категоричан императив и „*Maxim der Coexistenz*“, заборавајући, да створити и родити није једно исто.

Мати не ствара, већ рађа дете; тако и разум не ствара, већ рађа сваку мисао, рађа језик, право, вештину и све остало, што је атрибут душе.

Није ни ово био пут, којим се до истине долази.

После Канта Фихте узима наше „ја“ па из овог све изводи. Шелинг полази

корак даље, па узима место релативума апсолутум т. ј. по нашем језику то би био наш Бог, само што га он на свој начин и по својој ђуди схваћа. То исто ради опет Хегел на свој начин и по својој ђуди, узимајући апсолутну идеју из које својевољно ствара све што постоји.

Кад се увидело, да се апстрактним размишљањем неће доћи до истине, појавила се реакција, која је истакла заставу са натписом: ред држи свет; која је одбацила апстрактно размишљање, а држала се слепо прошлости, не знајући, да се основно начело не намеће само од себе, већ га треба тражити. За овима се појављују — као што се по себи разуме — такви философи, који се труде, да изједначе противности: философију са историјом, разум са вером, слободу са редом.

Лако је што казати, али је тешко до казати. Пут нам је већ утрвен, но оћемо ли доћи до жељене истине не знамо. Видимо, да треба да спојимо идеју слободе са идејом реда, али како? Знамо, да нам дедукција није довољна, а индукција још мање; треба дакле и ово спојити. Знамо шта нам ваља радити, али како ћемо?

Почнимо индукцијом, посматрањем развитка човечанства. Шта видимо у историји од најстаријих времена до данас у свима друштвеним одношајима? *Борба слободе и реда провлачи се као црвен конац кроз све векове.* Ту ћемо борбу пратити у свима друштвеним одношајима, па ћемо покушати, да из ове борбе све протумачимо, да нађмо основно начело.

II.

Борба слободе и реда у породици. — Има их, којима је породица, као темељ друштвене зграде највећа светиња; а има их, који оће породицу да униште, јер по њихову мишљењу породица прво није нужна, друго само је на штету друштвеном развитуку. Има их, који моногамију сматрају као једини услов физичног и моралног усавршавања; а има их, који пристају уз полигамију или полиандрију т. ј. брак мужа са много жена, односно брак жене са много мужева. Све ове противности постоје и дан данас, или су бар у историји постојале. Ту нам је Шпарт:

друштво без породице; Турска са својим харемима и т. д. и наше друштво са моногамијом, где се биамија најстрожије казни и уништава. Која је установа од ових најбоља, остављам на расуђење сваком поједином. Историски развитак, природа човечја, разум и срце говори за моногамију, али само за таку моногамију, која светом љубављу спаја мужа и жену, јер брак без љубави гори је него све остале установе.

Шта овде видимо? Борбу слободе и реда. Идеја слободе остварена је била у Шпарту, где није било брачних окова. Идеја реда остварена је у браку, где не постоји љубавна брачна веза већ *несносни окови*, којих би се радо опростили многи муж и жена, да није тако тешко развенчати се.

Само у љубави постоји равношежа слободе и реда; само на свештој љубави основан брак може постојати на вечиша времена; само такав брак може бити услов физичног и моралног усавршавања човечанства.

О света љубави, теби се клањам духом и истином! . . . Чујте реч и пробудите се!

„Зато је признајте.

Дичите се њом,

Крепите се слаби

Са најсилнијом.“ (Змај.)

Тако сам уверен о истинитости изведеног природног закона, који човечанство напред креће, да немоћан падам на колена пред том силом најсилнијом, као пред неким божанством. Ко угушује љубав, тај гони себе из раја. Света љубав дели нас од осталих животиња а приближује Богу.

Чисто бих прекинуо расправу, кад се и тако све остало губи спрема ове свете истине.

У породици наилазимо и на друге одношаје, у којима се огледа борба слободе и реда. У првом реду пратићемо одношај између мужа и жене.

Сирота жена баш није уживала срећне дане, нити је заузимала у друштву оно место, нити је уживала оно поштовање, које јој припада као матери човечанства. Не треба далеко да идемо. Наши стари држали се слепо начела, да је муж

апсолутни монарх у својој породици, а жена да се има безусловно покоравати мужу и служити мужа-господара свога. — Римљанин је имао над својом женом неограничену власт, која му је по закону припадала под именом „*manus mariti*“. Удадбом није постала жена самосталном као данас, већ је само мењала титорство. Као каква ствар прелазила је путем еманципације из својине очеве у својину мужевљу. Овако стање, овака пониженост није могла дуго постојати. Слобода се хвата у коштац са редом — са несносним оковима. Са каквим успехом? Очајна се борба води још и дан данас под именом „еманципација женскиња“. — Као свака идеја тако и ова покорава се законима природног развика. Погрешно схваћена реч „еманципација“ бацила је женски свет у другу крајност, као што је и са свим природно: јер захукан камен не зауставља се на по пута.

Па да ли треба ми мушки — силници на овој планети маленој — да заслешимо, па да јурнемо у очајну борбу реакционарну? Има ли што смешнијег, има ли што луђег него борити се против силе, која мора победити? Та: „ко је сила не зна шта је сила“! Равнотежа слободе и реда у одношају између мужа и жене, између мушког и женског света мора наступити, ма колико се ми мушки борили за своју превласт, јер у развика човечанства друге силе диктирају, а не ми — црви.

Држим, да је и ово доста, да и мушки и женске увиде, који пут води спо разумљењу и срећи. Јер као што ми је жао, кад видим жену — роба понижена, тако напротив планем праведним гњевом, кад видим другу крајност. До сад сам по највише крајности гледао: муж ил је тирани ил је „под папучом“.

Још ће много времена проћи, док се сретно реши положај женског света у друштву и одношају између мужа и жене. Али сваки муж, који жели срећу у породичном животу нека запамти, да жени као *машери човечанства* припада најдостојније место у друштву, а жена нека схвати свој узвишен позив, па нека створи мужу свој

на земљи рај, а друштву нека однегује илменише синове и кћери.

Не могу прећутати одношај између родитеља и деце. И овде се јасно види борба слободе и реда. „*Paterfamilias*“ у Римљана имао је неограничену власт над својим дететом; данас већ и сам закон узима у обрану децу против несавесних и немилостивих родитеља. Само што се овде прешло у другу крајност, деца се дижу против својих родитеља, заборављају пету заповест божју. — Има још једна врло жалосна појава, коју не могу прећутати. Било је сретних дана — бар тако кажу пријатељи старих установа — кад је син морао узети за жену, коју су му родитељи нашли, а кћи морала поћи ма и за недрагог. Зар то није грешно титрање са највећом светињом? На жалост, те жалосне појаве појављују се где-где и дан данас. Али ово неприродно стање не може се дуго одржати. Слобода се већ давно ухватила у коштац са редом — са несносним оковима — и доћи ће време, кад ће и овде наступити равнотежа слободе и реда, јер наступити мора. — Драга децо, да сам бар кадар сам вас заштитити од тиранске ђуди и глупости ваших несавесних родитеља, а ви добри и савесни родитељи да сам бар кадар сам вас заштитити од неблагодарних и безбожних синова и кћери ваших!

Нека ми је дозвољено споменути одношај између учитеља и ђака. Школа допуњује породицу — дакле овамо спада. Дође ми да се заплачем, кад помислим на неприродну наставу и неприродан одношај између неких учитеља и ђака. Много греше деца, али нису много мање криви ни учитељи. Немојте ми пребацити драги моји учитељи, да сам неблагодаран, јер ја у овој расправи тражим *истину*, а та се не налази у данашњој неприродној настави и данашњем неприродном одношају између учитеља-наставника и ђака, јер: *тешко оном учитељу-наставнику, који грешном руком угушује слободан дух у омладини, а тешко оној омладини, која грешном руком руши ред.*

И овде мора наступити равнотежа слободе и реда. Кад? —

А Ф О Р И З М И О Ж Е Н И.

Од Др. М. Ј. Б.

Чекај девојко времена, а не губи и-
мена. *Нар. посл.*

Природа је жену непосредно за матер
определила, за сугругу тек посредно; на-
против: Човек је више муж него отац.

Жан Пол.

Где нема матере, нема деце. Њихове
дужности су узајамне, па ако се с једне
стране рђаво врше, пренебрегну се и с
друге.

Ж. Ж. Русо.

Нема човека док га жена не закрети.

Нар. посл.

Тешко оној кухињи, где госпа не у-
лази.

Нар. посл.

Немој бити љута
Да не будеш жута
Веће буди добра
Да не будеш модра.

Нар. посл.

Деца без матере, челе без матице.

Нар. посл.

Кратко главње готови угарци,
Позна деца готове сироте.

Нар. песма.

Гизда ломи, а глад мори.

Нар. посл.

Бог нам је дао два крила, да се до
њег поинемо — љубав и разум.

Плашон.

Нас жене управљају; потрудимо се,
да их усавршимо; што оне буду увиђав-
није, тим ћемо ми бити разборитији. Од
образовања жена зависи мудрост људи.

Серидас.

Племенит човек да се лепом речи же-
нином далеко завести.

Геше.

Нама је жао жене, која је васпитана
само за домаће послове, али нам је још
трипут више жао оне, која се само у
друштву зна наћи.

Л. Бихнер.

Боље је с мужем од гумна до гумна,
него самој од сина до сина.

Нар. посл.

Ми полагамо сву своју наду у жи-
вот породице, у брак.

Вајнхолд.

Благословен да је извор твој и весе-
ли се са женом младости твоје.

Нека ти је као кошута мила и као
срна љупка.

Св. и. Приче Соломунове.

Жена мужа коротује (жали) колико
ври земљана пиљата (жерпа), кад се с огња
дигне.

Нар. пос.

Из вране што испане

Тешко соко постане. *Нар. пос.*

Што дикла навикла, то невеста не-
одвиче.

Нар. посл.

Или се торокало при кави или у
сјајно осветљеном салону, са свим је све-
једно. Морална вредност, таквих жена је
иста.

Л. Бихнер.

Каже се да матере размазе децу; у
томе без сумње греше, али може бити —
не толико, колико ви људи, што их ква-
рите. Мати хоће да јој је дете сретно, да
је одмах истога тренутка сретно, а ту има
право; ако грешу у средствима, ваља је
поучити.

Ж. Ж. Русо.

Природа је жени рекла: Буди лепа,
кад можеш; паметна кад хоћеш; али бу-
ди поштована, без тога не иде.

Бомарше.

Лепа жена без врлина наличи позла-
ћеним пилулама; лепо увезаној књизи с
рђавим садржајем; златном пехару с ло-
шим вином.

А. а Санша Клара.

Најглупље жене највећма се ките, та-
ко су и најглупље животиње, инсекти, нај-
шареније.

Жан Пол.

Јетка жена је као мутан извор, не-
чист блатњав, низак, без лепоте: а ако је
таки, неће ни један, ма како жедан био,
капи отуд сркнути.

Шекспир.

Гдекада баш љубав матерња дете
убије.

* * *

Материна рана је најслађа.

Нар. пос.

Нема без матере добра на свету.

Нар. пос.

Помоз' боже нежењену, а жењену
има ко.

Нар. пос.

Гледај коњу је л' дебела врата

А девојци каква јој је мајка.

Нар. пос.

На неродну воћку нико се не баца.

Нар. пос.

Домаћу несрећу не поверавај стра-
ним људима.

Книге.

Сретан је онај брак, где је муж глава, а жена срце.

Ханг

Избегавај сваку прилику домаћим размирицама! и безазлено задиркивање може имати жалосних последица

Еренберг.

Деца су богатство.

Нар. пос.

Худој су мајци и деца пасторци.

Нар. посл.

Сади лозу од темеља, жени сина од племена.

Нар. посл.

Тешко момку с бабом боравећи

А девојци у стара на руци.

Нар. песма.

Жена пијаница, готова блудница.

Нар. посл.

Докле жена још једну једину искру свете љубави у прсима има, не може се са свим покварити.

Аршнер.

Недај мене мајко за недрага!

Волим с драдим по гори одити,

Глог зобити, с листа воду пити,

Студен камен под главу метати,

Нег' с нездрагим по двору шетати,

Шећер јести, у свили спавати.

Нар. песма.

Стар је војно трула јаворина.

Нар. песма.

Људи трпе а жене наричу.

П. П. Његош.

Права врлина спојена је с тегобама, данас се ми задовољимо да је тек привидно вршимо.

Лесам.

Човек без жене глава без тела, а жена без човека, тело без главе.

Нар. посл.

Често ти мислиш да ласкање мрзиш, али ти мрзиш само начин, којим ти се ласка.

Книге.

За обичну жену је сваки човек увек човек; за ону, која љуби, само је њен драган човек. Он јој је много више су-

штаство. За ону, која љуби и нема више човека; њен драган је више, сви су други мањи, он и она су једини своје врсте.

Ж. Ж. Гусо.

О јунаци и господичићи,

Ако могу свима бити слуга,

Ја не могу свима бити љуба;

Него једног, ког ми срце љуби.

Нар. песма.

Буји баји моја мила снаго,

Чува мајка своје чедо драго,

Чисто срце ко зеницу гледи;

Душу пази да је не повреди;

Да остане као роса чиста.

Као капља сред зелена листа.

З. Ј. Јовановић.

Одсудан, издашан активитет је по природи за човека; пасивно битисање и живовање за жену. Оба закона не смеду се без казне погазити.

Е. Фајхшерслебен.

Женска безазленост и чистота су у пуном смислу највише и најсветије на свету. То су лествице, којима се божанство к људима силази.

Хердер.

Млада жена уз стара мужа, то ти је немилостиво узабран цвет, који свакако мора увенути. Живот таке жене је вечна борба са својом дужности, и таки венци су венци мученички; венци трнови, за жену претешки.

* *

Жене су неодлучне кад су саме у опасности, а срчане, кад треба да друге избављају.

Жан Пол.

Жене, које много читају, не читају добро, а не могу да сваре што прочитају.

Еренберг.

Немојте ми ништа говорити. Колико сам ја из искуства научио, захтевам од сваке жене да је пре свега добра домаћица.

Моншан.

БЕЛЕШКЕ

ИЗ ПРОСВЕТЕ.

Правила доброг васпитања: 1. Прво дете васпитај добро. Једног занатлију с многом добро васпитаном децом запиташе, како је он по-

ступао, да је толику своју децу тако лепо васпитао; а он одговори: „Прво, ја нисам никад мојој деци ништа наређивао и налагао, што нисам сам радио, а друго, ја сам се трудио и на-

стојавао, да ми прво дете буде добро, а од њега су после ова друга деца учила и примила“.

2. Настој, да ти деца буду послушна. Не треба никад мислити, да дође то по себи, кад деца буду старија и зрелија. Послушност треба да пређе деци у чарав, треба да се навикну на то још из ране младости.

3. Указуј деци љубави, али увек тако, да имају респекта и поштовања.

4. Не три нити допусти икада, да ти се дете противи.

5. Пред децом нека су родитељи увек сложни и једних мисли и жеља. Не пуштајте никад, да се дете, што је заслужило казањ, крије и заклања од тога ил у очина наручја ил у материно крило.

6. Упућуј децу, да се навикавају раду и вредноћи и пази, да остану здрава.

7. На послетку ради тако, да ти деца буду побожна и упућуј их, да тако раде и живе, како ће богу мило бити и како ће угодити оцу свију нас.

„Матица Српска“ имала је јуче 31. августа (12. септембра) о. г. своју редовну главну скупштину, која је била врло добро посећена, особито од чланова са стране. На скупштини је било и женскиња у лепом броју икупљених. На скупштини су читани извештаји управног одбора и књижевног рада, за тим извештај фишкала матичног о правном пословану, који су сви узети на знање. Пошто земаљска влада није хтела да потврди лане изабраног председника „Матице Српске“ господ. Др Лазу Станојевића изабран је сад једногласно г. Милош Димитријевић земаљски посланик тителског среза а за потпредседника истог просветног друштва изабран је такође једногласно г. Свет. Савковић гимназијски професор. Једна знаменита и лепа појава приказала нам се приликом ове скупштине, тим, што смо видели, како нам народ и поред толиког неуспеха није клонуо, него гомилом хити да подупре овај просветни храм својом уписничном и чланарином. Никад до сада није се толики број чланова уписао као прошле године. Прочитано је и примљено у чланство о овој скупштини 138 нових чланова. Живели!

Нов добротвор српски. Прошлого месеца упокојио се у Трсту Петар Трипковић родом из Доброте (у Далмацији) у 79. г. живота свога. За ране младости своје отишао је у Русију и тамо је трговао у више градова пуних 40 година; а последњих 15 година живео је у Трсту, где је

и преминуо. Није имао породице и за то је оставио на сироте у Доброти 40.000 ф. а за школу 20.000 фор. Слава му!

100-годишњица Вука Ст. Караџића. Прошле године 26. октобра навршило се 100 година, како је у селу Тришћу у Србији угледао света препородилац српске књиге и језика Вук Стефановић Караџић. Српска влада хоће да прослави на свечан начин свога заслужног сина и одлучила је, да се о државном трошку нарочитом књижевном светковином прослави 100-годишњица Вукова у Београду 8. 9. и 10. септембра о. г. и позвала је на светковину путем одређеног одбора и с ове стране многе одличне општине, просветне заводе, књижевнике и друге угледне људе. Слава Вуку и влади српској, која уме да поштује своје заслужне синове!

Култура у источ. Индији захвата сваким даном све већи обим. У Бомбају има већ 16 девојака Индијанака штампарски слагачица. Коректуру код једних новина води урођена Индијанка.

У јужној Индији у вароши Мисоре излазе већ на канарском језику од 1. марта о. г. новине женске под именом: „Карнатака Ванцевиласа“, које доносе путописне црте, биографије знаменитих жена, приповетке, у преводу и оригиналне и упутства за женски ручни рад.

ЗА ДОМАЋИЦЕ.

Гљиве да се уваш. Оне гљиве, што мислиш оставити за зиму и дуже времена, морају бити фришке, (оног дана узабрале) и несмеју бити избушене од црва; гљиве ваља добро очистити, никако прати. Оне веће гљиве ваља исећи на танке режњеве и поређати на чист бео папир и оставити на сунце да се суше, или још боље метнути у огњиште (рерну) или топлу пећ да се осуше као и шљиве. Ницање на коначне препоручује се, јер хоће да се укваре тако. Код смрчака ваља особито пазити да су чисти и леви. Они се преполове или на четворо исеку на суше у пећи ил на сунцу. Кад се тако добро исуше онда се у чисто стакло ил земљан суд успу и оним папиром, што се и кувано воће повезује, добро и чврсто повежу, па на сувом и ладном, промахивом месту оставе.

Јесње копање врта. Ко ће од свог врта највише и најбољег рода да добије, нека га о јесени што дубље прекона, да она земља преко зиме добро измрзне. Ово је тако важан чин, да вреди колико и ђубрење. Сваки расад на

тој с јесени прекопаној па измрзлој земљи два пута лепше и више рода изда, него на оној, која није с јесени прекопана, па није онако измрзла.

Купина на њивама. Кад купина (црна јагода) мах узме на њивама, она усеу тако јако шкоди, да четвртину рода омањи. За то је требити ваља, а за ово је најудесније време док је земља иза кише или снега мекша. При требљењу ваља лагано вући и пазити да сав корен изађе, а ни пошто, да се не прекине; јер најмање што у земљи остане поново тера и расте. А све повађене струкове ваља одмах на ватру бацити; јер ако се онде остави, снова се у земљу ухвати и развиће се по њој, и онда је сав онај труд узалудан био.

Како се чисте покућства и намештаји. Политират намештај чисти се најбоље кад се таре вуненом крпом, која је замочена у смесу од петролеума и воде. Намештаји од растовине глачају се прво четком и смесом од воска истопљеног у терпентинзејтину, па се онда преко тог сувом вуненом крпом превлачи, док се не исуши. Лакирани намештаји се чисте кад се ланеном кудељном крпом наквашеном у шпиритус, таре. Добро је да има у шпиритусу мало шелака истопљено. Масном бојом премазане ствари чисте се, сунђером, који је наквашен у млаку воду где има мало боракса и соде истопљено. Чим се сунђером испере, одмах се сувом крпом обрише и исуши. Овом приликом ваља пазити, да се оне крпе, што су натопљене зејтином не баце у какав буцак, јер се могу лако загрејати и запалити. Таке крпе ваља раширити и осушити у авлији или сагорети, да се не догоди несрећа. — Огледалска стакла чисте се кредом као и прозори, па се сувом крпом избришу, а онај прах, што се на оквиру ухвати том приликом, ваља очистити и скидати сувом пемзлом (четкицом.) — Тапете се чисте најбоље хлебом. Прво се четком или крпом убришу од прашине и онда се хлебом (средином) превлачи од горе доле, док се све не очисти. Тај хлеб (срдину) не ваља дати ником да једе, јер се ту многи отров скинуо, него га ваља у ватру сажећи. Вунени тапети перу се водом, у коју има помешано мало говеђије жучи. Флеке из тапета ваде се, кад се сунђер замочи у терпентински зејтин или бензин па се тим риба флека.

Кување и ватра. Добра домаћица ваља да пази кад што треба из тија да се кува, да ту и ватра буде тија: а што треба жестоку ватру,

ту се тијом ватром силан огрев страћи. Што се шта на брже скува, мање огрева стаје и мање времена треба, а ово је велика добит за добру домаћицу, јер може да скува н. пр. за $\frac{1}{2}$ сата какво јело, а она га отегне 2 сата, па потроши силно дрво и много времена.

Жито и главница. Данас се зна, да се главница са житним семеном посеје и тако и намножи; па да то не буде ваља узети за семе зрно чисто, а не главничаво.

Акцијоно друштво за краве и кокошке. У Енглеској се основало скоро друштво с капиталом од 10.000 фор, које ће куповати краве и кокошке и уз месечну малу наплату издавати грађанству, да краве музу, а кокошке да им јаја носе.

ЗАРАД ЗДРАВЉА

Коврчење косе стало је многу женску главу, па ипак се не могу да науче памети друге туђом штетом, него и данас још налазимо сваки дан по новинама примера, како женске губе главе са просте сујете. Ово дана донеше глас опет новине будимпештанске, како је тамо млада жена Марија Вајнбергерова изгорела при коврчењу косе. Кад је наслонила гвожђе (бренајзл) на лампу са шпиритусом, којим је хтела да се коврчи (бреније) изврне се лампа на њу и запали ју и док је стрчала доле у авлију и у песку ваљајући се погасила аљине, већ је тако опечена била, да лекари не пружају наде, да ће остати у животу та млада госпа (тек је прошла 17. годину). За то пазите Српкиње на ове прилике, а још боље је, да напустите ту сујету, која тако лако може да вас стане главе.

Кад коме упадне труп у око (зрно песка, ил угља, мушица и т. д.) нека не таре то око, него оно друго чисто, па ће труп доћи у крај, и онда га може сваки марамцом убрисати и очистити.

Афоризми од Др. М. Ј. Б.

— Незна здрав колико је богат.

Нар. пос.

— Пун трбух узете руке.

Нар. пос.

— Отимарено пола урањено.

Нар. пос.

— Боље чисто него фино.

Немачка пос.

— Жена пијаница готова блудница.

Нар. пос.

Што криво гледи, криво и мисли.

Нар. пос.

— Сади лозу од темеља, жени сина од племена.

Нар. посл.

— Ако сам се за то разболео, што сам себи увртио у главу, да сам болестан — што се не би могао здрав одржати тиме, да чврсто држим е сам, здрав. Е. Фајхтерслебен.

— Што је ваздух плућима, то је вода кожи. Фонсацгрив.

— Оканите се оне луде препоруке, да не ваља говорити гласно; да је то неучтиво; да је сада у моди шапутати. Дабогме! Сада је у моди и бити шкрофуљав; у моди је умирати од сухе болести. П. Мантагаца.

— Што старији греше, то млађи кају. Нар. посл.

— Неда дојкиња најбоља залогаја детету. Нар. пос.

— Ракија хлебу канџија Нар. пос.

— Не чекај од лека дугога века. Нар. пос.

— Дете је пола анђео, пола мајмун; колико мора пасти, колико се мора уздићи, да човеком постане! Ј. Етвеш.

Куда расте метиљ, не пасу се овци. Нар. пос.

— Са старом навиком исто је тако као са стрелом Епаминдовом: ако се брзо ишчупа, и здравље пође за њом. Фонсагрив.

— Ваша деца биће вам судије ваше. Исус Христос.

— Штогод носиш прти, а што једеш дроби. Нар. пос.

— Тешко болеснику, кога жена не двори. Лопе де Вега.

— Камо лепе среће, да васпитање буде увек игијена, и да филозофија не квари никада здравље. П. Мантагаца.

— Тај вина вредац није. Ко га ко воду пије. Боденштет.

— Што маторији јарац то тврђи рогови. Нар. пос.

— У милостиве матере крастава деца. Нар. посл.

— Ми заборављамо, да је природа наша мати, и да ће нам она на измаку, овог јадног живота, — кад нас сва небеса, што смо их више ње свели, буду обманула — опет примити у своје крило. Ми смо заборавили природу. Само кад громом дрекне, или кад горе и мора на људске лажи наваља, онда се сетимо ње и — стрепимо. Е. Вебер.

— Боца је страшни суд. Нар. посл.

— Ко не пази, часом нагази. Нар. п.

— Чувај здравље за старост, а летину за зимницу. Нар. пос.

— Лена ћуд пола здравља. Нар. пос.

— Ко ти је највећи душманин? — Празна торбица. Нар. питал.

— Млади и здрави људи, даље од млаке воде; П. Малтагаца.

— Ко хоће да устроји војску, нека почне од трбуха, јер он јој је темељ.

Фридрих велики.

Лењивац се није родио да живи, него да труне и гније још за живота.

Д. Обрадовић.

— Држи се лепога! Од лепога живи добро у човеку, па и његово здравље.

Е. Фајхтерглебен.

— Ко како живи. онако и умире.

Нар. посл.

— Плуг, којим се ради, светли се; кад вода стане усмрди се. Немачка пос.

— За што матере сто пута спомену на зеб док једва једанпут разгрејаност, — која особито зими — тако ласно приђе у самртни студен. Жан Пол.

— Не лети соко перјем, него месом.

Нар. посл.

РАЗНО.

Краљевићка Стефанија била је ово дана у Сењу, па отуда је прешла с коли преко Жутоловке и Брлога у Оточац. У Оточцу су је дочекали врло лепо све власти и сва друштва. Девојчице у бело обучене предусреле су је с цвећем. Из Оточца је одпутовала у Лесковац, па онда на Плитвичка језера, где се наслађивала дивотом оне природе, која ју је тако очарала, да је дала исти предео снимити (фотографисати) са више страна. Сиротињи оточкој поклонила је ова велика госпођа 200 ф у име благодарности, за леп дочек.

Руска царица бавила се прошлог месеца неколико дана код своје болесне сестре херцогинје Гумберланд у Гмундену аустријском купатилу. Том приликом одали су почаст тој великој госпођи посетом својом наш краљ Фрања Јосиф I, краљица Јелисавета и престолонаследник Рудолф. Царица се већ вратила своме двору у Русију.

Краљица Наталија приспела је у Букурешту и, као што новински гласови говоре, путоваће у Русију.

Пруска принцеза Софија сестра садањег немачког цара Вилхелма II. удаје се за престолонаследника грчког Константина. Из обзира,

што на двору немачком влада још жалост, неће се венчање ових високих сватова спровести свечаним начином, већ више у тишини. Овим начином је руски двор с немачким двором везан једном пријатељском везом више, јер престолонаследник овај син је сестре руског садањег цара.

В. кикинска добротворна задруга Српкиња приредила је у корист пострадалих вршчана један концерат, у коме су суделовали добровољно (дилетанско) позоришно друштво кикиндско, г. Толингер, Александар Петровић и гђица Љубица Веселиновића свирком, а гђе: Софија Влаховића удова Панајотовић и Ленка Мравића песмом. На каси је пало том приликом 80 ф. чисте хасне, које је послато вршчанској добротворној задрузи Српкиња за поменутоу цел.

Гђа Јулијана Јовановића из Земуна поклонила је тамошњој срп православној цркви једно ново небо и 4 чирака и оправила је старо црквено небо. Нека је слава тој штедрој ктиторки!

Гђа Ант. нина пл Герандо из Темишвара управила је ове године једну представку на земаљски сабор, у којој тражи, да се подижу о државном трошку средње женске школе и да се оснује учитељиште (семинар) за спремање учитељица за оваке школе.

Споменик браћи Недића. У почетку борбе за ослобођење народно погинуше на Лазареву суботу 1804. године два брата Недића са својих 300 друга. Народ онај сетио се ове године о слави манастира Чокешине тих славних јунака српских и хоће да им очува спомен у видљивом и скромном знаку, па позива браћу и сестре са свију страна српских крајева, да приложе по нешто новчана уља у тај народни светилник да се не угаси тако леп и диван спомен српски. Прилози се шаљу непосредно друштвеном благајнику г. *Драгушину Самуровићу* трговцу из Ирњавора. Пошта Лешница, шабачки округ, Србија. Прикупљање ових прилога одобрено је и од краљ. српске владе.

Одликване женске Министар просвете и лепе уметности у Паризу одликовао је приликом неке светковине прошлог месеца међу многим уметницама и књижевницама гђу Марију Лоран, као председницу сиротишта за уметничке кћери, витештвом почасне легије, што се даје тек у најређим приликама заслужним женскињама. Осим ње одликовао је за официре академије гђе: Берата, Павлину Гранже, Марију Легор, Билбо Бошле, Дешан и др.

Како се цене жене Представници данашње

француске државе (председник републике Карно и др.) приредили су један банкет на јелисејским пољима у Паризу 9. маја, о. г. на дан стогодишњице дифоноашке револуције, где је било и много одличних женскиња. На банкету том држао је говор подпредседник посланичке куће Ј. Казимир Перије и међу осталим рекао је, да је револуција од 1789. г. дала човечанству принцип, који води правди и слободи народе, па се онда окренуо женским овим речима: „На том великом путу напретка позивамо поштоване госпође, вас, које нас у борби животной храбрите и тешите и познајете прве мисли наших синова, да им урезујете у млађана срца прве успомене, које се не заборављају. Ви неморате данас као ваше славне предходнице свирати у ратну трубу, не морате чувати стражу на капијама градским, но ви ћете, надамо се, уливати у срца наших синова љубав према законитој власти и домовини, учећи их, да поштују светло огњиште породице вам“.

Необичан спомен. У вароши Мајнцу у Немачкој, излазе израилске новине „Израјелит“, популаран лист у своме народу, који препоручује свима Израилцима у Немачкој, да у спомен покојном цару немачком Фридриху свој својој мушкој деци у Немачкој, што ће се родити за годину дана, од сад па до 15. јула 1889. г. п. нов. к., надену име Фридрих; и шесторо новорођено деце, већ су крштена тим именом. Тако су Израилци и у Палестини за време Вел. Александра надевали свој мушкој деци ово име што их је Александар узео у заштиту од Перзијанаца.

Милијунари. По бројању има данас у свету 950 милијунара, чија добра превазилазе капитал од 20 милијарда марака. Од ових су 250 у Енглеској, 200 у здруженим америчким државама, 100 у осталој Америци, 100 у Немачкој, 75 у Француској, 50 у Русији, 50 у Индији и 125 у другим крајевима

Снага женског погледа. Ђорђе Стефенсон проналазач жељезнице рекао је једном приликом једној женској кад га је запитала: „која је највећа покретна снага на свету?“ — „Поглед заљубљене жене, јер она је у стању свога драгог бацити за часак на крај света; а за тренут ока опет га вратити натраг, — од те снаге веће у свету нема“.

Порекло великих мужева. Велики се људи рађају често у најсиромашнијој колиби и највећој невољи. Тако н. пр. видимо, да је Колумб

син сиромашна тикача; Коперник син сиромашног сељака; Кеплер син малог крчмара; Шекспир син рукавичара; Невтон (Њутн) син пуке сиротиње; Галилеј син сеоског свирача, а тако и Хершел; Франклин син сиротног сапунџије; Лине пастирчев син; Русо сиромашног сајџије; Кивије сиротог официра; Аристотел лекарев; Сократ сликарев; Шпиноца бирташев, Кант сарачев, Лутер рударев; Волтер бележников, Лесинг свештеников, Хердер учитељев. Шилер

школског надзорника, Хус сељачки, Стефензон угљарев. Фунтон проналазач пароброда убогог простака, Рубен сиротог малог чиновника, Албрехт Дирер златарев, Дарвин унук лончарев; а и наши велики људи Доситије, Вук Ст. Караџић, Мушицки, Даничић, Бранко, Милош Обреновић, Карађорђе, и други поводе своје порекло из најсиромашнијих и најпростијих породичних кругова.

РАД ДОБРОТВОРНИХ ЗАДРУГА.

Новосаткиња.

Записник седнице одбора Добротворне Задруге Српкиња Новосаткиња држане 5. септембра (24. августа) 1888.

Председава: Јулка Радовановићка начелница.

Бележи: Арк. Варађанин перовођа.

Присутни су: Христина пл. Новићка подначелница, Софија Јевтићка благајкиња, и одборкиње: Јулка Политова, Љубица Димовићка, Мар. Јосићка, Пава Георгијевићка, Перс. Маркуш.

Бр. 55. Читају се записници одборске седнице 26. маја (7. јуна) и $\frac{8}{20}$. јуна о. г. —

Одоставеравају се.

Бр. 56. Председница извешћује, да поједина оделеља од народне забаве „Доброг Срца“ своје додељене прилоге из задружне благајне нису примили, те је тако остало задрузи у касу одређених 30 ф. —

Са захвалом на знање.

Бр. 57. Чита се писмена захвала пресветлог вел жупана варошког г. Феликса Парчетића на суделовању ове задруге приликом народне забаве „доброга срца“.

Истом приликом изјављује председница, да је г. жупан Парчетић био њој и лично да се захвали задрузи и суделачицама ове народне забаве. —

— На знање.

Бр. 58. Чита се захвала грофице Мис Аделине Паулине Ирби српске добротворке из Сарајева на почаст, коју јој је ова задруга указала изабравши је за почасну чланицу.

На знање

Бр. 59. Перовођа извешћује, да је прегледачки одбор 21. августа (2. септембра) о. г. прегледао задружне рачуне, књиге и касу и нашао све у свом реду. Том се приликом видело, да је задруга исплатила обе плативе рате ку-

ћевног дуга за ову годину и сав еквивалент и да има у каси готовине 535 ф. 66 н. од чега је 200 ф. уложено на приплод у срп. задрузи за међусобно помагање и штедњу, а остало се држи за редовне трошкове који наступају сад за приправнице и кућевне репарације. —

На знање.

Бр. 60. Председница извешћује, да је в. кикиндска добротворна задруга Српкиња поднела писмену захвалу овој задрузи на заузимању око приређивања забаве у корист погорелих кикинђана и на припослатој своти од те забаве од 300 ф. и оне из задружне благајне од 50 ф. као и на посредовању других прилога на поменуту цел. —

На знање

Бр. 61. Приправнице и питомице ове задруге гђице: Даница Николића, Марија Миловановића, Ана Васиљеска, Вукосава Вуканова и Јованка Кондороши моле да им се досадања припомоћ од 5 ф. месечно додели и за идућу школ. 188 $\frac{8}{9}$. годину. —

Има се истима и даље издавати одређена припомоћ месечна од 5 ф за целу идућу школ. 188 $\frac{8}{9}$. г. Даница Николића тек у том случају, ако доставерном сведоџбом исказе, да је примљена у други приправнички разред.

Бр. 62. Јелка Ђорђевића из Нов. Сада приправница трећег разреда сомборске учительске школе моли новчану припомоћ, као и горње приправнице од 5 ф. за идућу школ. 188 $\frac{8}{9}$. г. —

Уважава се молба и благајкиња упућује, да и овој приправници издаје на правоваљане признанице месечну припомоћ од 5 ф. за идућу школ. 188 $\frac{8}{9}$. г.

Бр. 63. Сава Алимџијевић овдашњи становник моли, да се задруга побрине за издржавање његове мале ћерке од 4 године, пошто је

обудовио, па нема ко да пази на дете док он с друге две старије своје девојчице иде у надицу. —

Не уважава се молба.

Бр. 64. Председница изјављује, да би вала да се нареди парастос покојним задругаркама и добротворима ове задруге о Малој Госпојини, као овозадружном патрону у смислу закључка лањске глав. скупштине, те моли, да се за то издаду нужна упутства. —

Перовођа има у име одбора умолити председништво општинско, да дозволи, као и лане, да се бесплатно запале за ту прилику свеће и кандила у цркви и звона да звоне, а чанице гђе Христина пл. Новићка и Софија Јевтићка, да умоле г. Милана Ђирића капелана и новоизабраног протопресвитера, да чинодјејствује из почасти, а председница изјављује, да ће она дати кољиво. Уједно се перовођа овлашћује, да даде штампити на рачун задружне благајне „партацетле“ у име одбора као позив за све задругарке у месту, да присуствују тога дана на овом парастосу.

Румљанкиња.

21. Записник

редовите одборске седнице „србске добротворне женске задруге у Руми“ обдржаване дана 7. фебруара 1888. год. у просторијама србске румске основне школе у 4. сата после подне.

Присутни јесу: г. г. Драгиња Маринковић, Јелисавета Дудић, Кристина Јовановић, Љубица Максимовић, Ана Путник, Ана Стајић, Љубица Стојадиновић, Ангелина Ђуришић, Милена Ђорђевић, Персида Јовановић, Никола Ђуришић и Др. Јован Шивић. председава подпредкиња г. Даница Димитријевић. Гђа председница болестна.

На дневном је реду:

1. укупљање 1-ве четврти.
2. Прорачун за текућу годину.
3. Обдржавање забаве.
4. Поделење милостиње.
5. Исплата послужитеља.
6. Учествовање гђа прегледачица при седницама.

На 1. Установљено буде, да се имаде одма идуће недеље укупити друга четврт чланарине, те опредељене буду за то г. г. Даница Димитријевић, Ангелина Ђуришић, Милана Андријевић и Ана Стајић.

На 2. Иза подужег посаветовања, да ли је

необходно, да се састави прорачун за текућу годину буде закључено, да се то не чини, будући да су задружни издатци и онако већ опредељени, а иначе доста малени.

На 3. Буде одлучено, да се имаде обдржавати беседа са игранком и то заједнички са србским румским певачким друштвом, — задруга и певачко друштво имају бити приређивачи, те имају на једнаке делове евентуални добит или губитак делити.

У приређивачки ужи одбор изабране буду г. г. Даница Димитријевић, Драгиња Маринковић, Јелисавета Дудић и Ангелина Ђуришић. — Беседа се има обдржати 28. фебруара (11. марта) т. г. а улазница има бити за чланове од особе 50 н. а од породице 1 ф. 20 н., за нечланове пак од особе 1 фор. а од породице 2 фор. 50 новч.

На 4. а.) Сока Гавриловић из Руме моли месечну подрору.

Њезино здравствено и имовинско стање има се изпитати.

б.) Милева Јанковић иште месечну подрору. Закључује се с обзиром на њезино сиромашно стање, да јој се даде месечна подрора од 2 фор.

На 5. Г. подпредседница изјављује, да је задружни послужитељ Писаревић за годину 1887. исплаћен. — Узима се на знање.

На 6. Закључено буде, да се на сваку одборску седницу имају позивати и госпође прегледачице са саветујући гласом.

Иза обављеног дневног реда прочита задружни тајник Др. Јован Шивић брзојав, који је на дан обдржавања главне скупштине али иза обављене већ од београдског женског друштва, на задругу стигао. Брзојав гласи:

„Госпођи Милице Св. Николајевићки председници добротворне женске задруге, Рума, Угарска. Срећан вам данашњи рад! нека би се спомен од њега чувао у далеком потомству! нека би узајамност сестара свију наших племена била удружена око једне цијели: помагати невољне. У име управе председница женског београдског друштва, Персида Пинтеровића. Сљеди одушевљење — бурни усклик „да живи и напредује сестринска задруга београдска.“

Иза тога прочита задружни тајник имена оних митровачких госпођа, које су добровољне прилоге нашој задруги послале, те јесу: г. г. Љубица пл. Милекић 1 ф. Ленка Г. Мијић 1 ф.

Санда Јовановић 1 ф. Јелисавета Ковач 1 ф. и Катарина пл. Георгијевић 3 ф. Сљеди бурно „Живеле“.

Тиме буде дневни ред изцрпљен и седница закључена.

Закључено и подписано

Др. Јован Шевић, Даница Димитријевић,
тајник. подпредседница.

22. Записник

редовите одборске седнице „Српске добротворне женске задруге у Руми“ обдржаване дана 8. (20.) марта 1888. год. у просторије српске румске основне школе у 4 сата после подне

Присутни г. г. Драгиња Маринковић, Милана Андријевић, Јелисавета Дудић, Љубица Максимовић, Ана Стајић, Никола Ђуришић и Др. Јован Шевић, г. председница Милица Св. Николајевића болестна.

Председава подпредседница г. Даница Димитријевић.

На дневном је реду:

1. Полагање рачуна о обдржаваној забави дне (11. марта) 28. фебруара 1888.

2. Подела једне милостиње.

На 1. Задружни тајник Др. Јован Шевић приопћује да је беседа обдржавана 28. фебруара (11. марта) 1888. у заједници са српским певачким друштвом на највеће задовољство како обијух приређивача, тако исто и румске публике.

Први део забаве извршен је тачно и ваљано, а други део текао је глатко и забавно

При првом делу суделовали су осим чланова певачког друштва јошт и госпођа Драгица Тушкан и госп. Ђура Стајић свирком на гласовиру, госпођица Вукосава Михајловић декламовањем а г. Глиша Стајић певањем. Осим тога је овдашњи магистратски сенатор г. Милан Андрић отворио забаву са хумористичним а подједно и поучним прологом.

Свим суделујући кличе одбор бурно „Живили“ а захвалност изразиће им одбор наполе устмено.

На каси пало је од улазница . . . 86 ф. 70 н.
Добровољни прилози изнашају . . . 28 ф. 30 н.

Укупно . 115 ф. —

Добровољне прилоге дали су г. г. Сима Стајић 80 н. Емил Кокић 50 н. Јосим Суботић 50 н. Гринхут из Ђура 2 ф. Др. Миша А. Поповић 2 ф. 50 н. Др. Јован Шевић 2 ф. Пера Ђуришић 50 н. Паја Андријевић 1 ф. Софија Петровић из Ирига 80 н. Радован Кулић 1 ф.

Кари Ристер 50 н. Милан Живковић 50 н. Авакум Стајић 50 н. Др. Душан Дима 50 н. Марија Живковић 50 н. Никола Михајловић 3 ф. 80 н. Даница Димитријевић 50 н. Фрањо Плернат 50 н. Митар Пазарски 50 н. Никола Ђуришић 1 ф. Панта Ђуришић 1 ф. 30 н. Васа Кривоац 2 ф. Душан Бајловић 80 н. Јефта Остојић 1 ф. 80 н. Јелена Станојевић 1 ф. Драгиња Маринковић 1 ф. Прилагачима кличе одбор „Живели“.

Трошак око приређења беседе изнашао је 100 ф. 16 н. Чист приход изнаша дакле 14 ф. 84 н. Половица од тога чистог прихода припало је певачком друштву, а половина задрузи.

Видити је дакле, да материјални резултат приређене забаве није био јако успешан, но тим више био је морални резултат, јер је том красном забавом положен чврст темељ будућој узајамној слози женске задруге и братског јој српског певачког друштва у Руми. Одбор узима овај извештај на повољно знање.

На 2. Одбор закључује, да се удовој Марији Јовановић из Руме додељена подпора од месечних 2 ф. која јој је подељена само за неко време, протегне на читаву годину 1888 јер је стара и болестна, пак није у стању ништа си зарадити.

Тиме је дневни ред изцрпљен и седница закључена.

Закључено и потписано

Др. Јован Шевић с. р. Даница Димитријевић с. р.
тајник. подпредседница.

Сентомашкиња.

Добротворна задруга Српкиња Сентомашкиња одржала је о вел. Госпођи вечерњу забаву са игранком, на којој је суседовала српска певачка дружина и Срби ђаци са овдашњим госпођицама. Певачка дружина певала је две песме, које су пропраћене бурним пљескањем. Срби ђаци са госпођицама приказаше нам два позоришна комада. „Пријатељи“ и „Шоља теја“ У последњој игри одликовала се од женских гца Видосава Настића својом лепом појавом и глумачком вештином.

О забави је пало 122 фор. За улазнице је добијено 78 фор 20 нов; добровољна прилога је било 43 фор 80 н. Добровољне прилоге дароваше г. г. Лаза Гавански 3 фор. 60 нов. Милан Дунђерски 3 ф. 20 н. Александар Иванић 2 ф. 60 н. Вељко Загорица 2 фор. 20 н. Данчика

Манојловић 2 ф. Јаша Дунђерски 2 ф. Паја Манојловић 1 ф. 80. Марко Манојловић 1 ф. 80 н. Мита Теодоровић 1 ф. 70 н. Лајош Бараковић 1 ф. 30 н. Милан Ковачевић 1 ф. 20. Др. Милутин Мајински 1 ф. 20 н.

По 1 фор. г. г. Лаза Каћански парох, Новак Голупски, Исидор Кирјаковић, Ника Дракулић, Персида Белића.

По 80 н. гђе Милица Хаџића, Павла Манојловића.

По 70 н. г. Гавански, Г. Гавански, А. Сарић, А. Ђорђевић, Акер, М. Манојловић, Бајиц Ференц живинар, Ратфукс, Матуш Јанош плебанос,

По 60 н. гђа Наста Дињашка, Наста Настића, г. Јован Настић,

По 50 нов. г. г. Душан Стојић,

По 40 н. г. г. Сава Каћански, Сима ил Николић, Тир Антал. Тан. Каћански 30 н. Милан Миковић 20 н. Т. Манојловић 10 н. Од чиста прихода је дато 10 фор. као прилог од задруге за споменик и укуп српског песника Мите Поповића.

Нека је овим путем речено : хвала српској црквевој пев. дружини! хвала Србима ђацима и врлим госпођицама приказивачима и приказивачицама на њиховој доброј вољи и уердном одзиву! хвала нек је свима онима који дароваше добровољна прилога! живели! . . .

ЧИТУЉА

† Катарина Штековић сунруга проте беловарског Јована Штековића преминула је $\frac{2}{14}$ августа о. г.; беше велика Српкиња пуна родољубивих жеља и дела; заузимала се јако за просвету народну, а особито за тамошње срп. вероисповедне школе и набавила је беловарској срп. основ. нар. школи заставу школску. Слава имену њену и вечан спомен!

САДРЖАЈ: 1. Надежда. (Песма.) — 2. Ред у кући. — 3. Постављање од перја. — 4. Одношај слободе и реда у кући. — 5. Афоризми о жени од Др. М. Ј. Б. — 6. Белешке. Из просвете. — За домаћице. — Зарад здравља. — Разно. — 7. Рад добротворних задруга. Новосаткиња. — Румљанкиња. — Сентомашкиња. — Читуља. — Свечан парастос. — Нове књиге. — Музикалије. — На знање.

Власник: Добротворна Задруга Српкиња Новосаткиња. — Издаје и уређује: Аркадија Варађанин.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА НОВОМЕ САДУ.

Добротворна задруга Српкиња Новосаткиња приређује о Малој Госпојини 8. (20.) септембра о. г. после св. литургије у св. Ђурђевској саборној цркви

СВЕЧАН ПАРАСТОС

својим упокојеним задругаркама и добротворима, на који се позивају све поштоване задругарке и остала публика.

У Новом Саду, 1. (13.) септембра 1888.

О д б о р.

НОВЕ КЊИГЕ.

Дубравка. Ивана Фрањила Гундулића. Приказање у три чињења. (први пут ћирилицом) Издање срп. књижаре и штампарије Браће М. Поповића у Нов. Саду 1888. Цена 40 нов

Болеслава Пруса Палата и Чатрља Роман превео с пољског Рајко. Издање срп. књижаре и штампарије Браће М. Поповића у Новом Саду 1888. Цена 60 новч.

Пламенови песма Радована Кошутића I. у Нов. Саду 1888. Парна Штампарија М. Димитријевића. Издање пишчево. 25 новч. или 60 пара дин.

Одломак из брачног права, и то : из партије о правом сродству, а наиме : о природном, крвном т. ј. сродству по крви и млеку као брачној сметњи. Дамаскин Бранковић, крушедолски архимандрит. У Новом Саду, Штампарија А. Пајевића 1888.

МУЗИКАЛИЈЕ.

Сунце Јарко не сијаш једнако и Што се боре мисли моје, српске песме. Удесио за гласовир Х. Дубек, коровођа срп. новосадског читаоничког певачког друштва. Цена 40 новч. Издање срп. књижаре Браће М. Поповића у Новом Саду 1888.

На знање.

Молимо све оне скупљаче и претплатнике, који нам још нису послали претплату за ову годину, да нам пошљу, јер имамо трошка, а претплата је и тако мала, да једва покрива трошак.

Уредништво.